

Min første smøg

Selv om mine bedsteforældre ikke løb kirkedøren ned eller kom i et missionshus, voksede jeg alligevel op i et kristent hjem, og samtidig med, at jeg begyndte at gå i skole, begyndte jeg også at gå i søndagsskole på Bjergegård i Aaker. Det var Evangelisk luthersk Missionsforening, der holdt søndagsskolen, og det var købmand Carl Kofoed fra Aakirkeby, som var en rar og elskelig mand, der underviste os og forstod at holde vor interesse fangen.

De første år passede jeg trofast min søndagsskole og kunne aldrig drømme om at pjække, men da jeg blev større og fik flere kammerater, der også gik i den samme søndagsskole, pjækkede vi adskillige gange om sommeren. Vi gik på søndagsskole søndag eftermiddag, og da vi havde fået lov til at lave en fodboldbane i en lysning i Brandsgårds skov, var det naturligvis langt bedre for os drenge at spille fodbold, end at sidde stille og lytte inde i salen på Bjergegård i lummervarme. Det blev til mange herlige timer på fodboldbanen i den time, vi ellers skulle have tilbragt på en bænk i et lummert lokale, og det blev aldrig opdaget, at vi pjækkede.

Jeg var ikke meget mere end syv år, da jeg prøvede at ryge for første gang, men det var absolut ikke med min gode vilje, for et par store drenge, der også gik på denne søndagsskole, truede mig med al landsens ulykker, hvis jeg ikke ville ryge.

Jeg turde ikke andet end at putte cigaretten i munden og ose af karskens bælg, og resultatet blev, at jeg blev dårlig af det og brækkede mig. Samtidig turde jeg ikke gå hjem, fordi jeg var bange for, at mine bedsteforældre kunne lugte, at jeg havde røget, for hvis de havde opdaget det, var der faldet øretæver af. Så jeg gik rundt i skoven i lang tid, før jeg gik hjem, men jeg slap fri for øretæver, da jeg fortalte, at vi havde leget røvere og soldater. Men jeg fik udtrykkelig besked på, at det ikke skulle gentage sig, hvis jeg ikke havde spurgt om forlov.

Senere i min barndom røg jeg også, men det var frivilligt, og fordi det var fermt at gå med en smøg i munden og vise sig over for pigerne.

Når vi havde middagsfrikvarter i skolen, gik vi drenge i 4. klasse ofte hen i Brandsgårds skov, der lå helt op til Østre Skole, så vi kunne ryge uden fare for at blive opdaget af vores lærer.

Jeg havde ikke mange lommepenge at slå til måls med, men en pakke cigaretter kostede kun 30 øre, og vi var fire drenge, der skillingede sammen til en pakke med otte stykker i, og da vi ikke røg en hel cigaret på en gang, men skoddede den flere gange, var der til flere dage og ofte til et par uger. Jeg gemte cigaretterne i et hulrum under en sten, når jeg havde købt dem, fordi jeg ikke turde have den hjemme, men de smagte ikke godt, for de trak fugt, så jeg overlod dem til de af mine kammerater, der godt turde tage dem med hjem.

Jeg har kun smagt skrå en eneste gang i mit liv, og jeg har vel været en halv snes år. Det gik til på den måde, at jeg kørte i hestevogn sammen med vores karl, der skulle hente et eller andet, som jeg ikke husker, hvad det var. Han havde købt skrå, som han sad og tyggede på, og han fristede mig til at tage en sådan i munden, fordi jeg havde lidt ondt i den ene tand. Han fortalte, at det var krasse sager og lovede, at tandpinen ville forsvinde, hvis jeg lod være at spytte den ud. Det var krasse sager, skal jeg love for. Men jeg ville vise, at jeg var et mandfolk, men kors i jøsses hvor blev jeg syg og kastede op, og jeg lovede mig selv, at jeg aldrig ville have hverken skrå eller snus i min mund, og det har jeg holdt siden.

Sjældnen tid til leg

Selv om jeg skulle bestille meget, fik jeg da lov til at gå og lege en gang imellem, men det var især om vinteren, når der store eng ved Brandsgård, der blev helt oversvømmet hvert efterår, nu lå frosset til. Så var den et paradys for os børn, der ikke alene brugte middagsfrikvartererne til at løbe og lege på isen. Også uden for skoletiden samledes vi på den tilfrosne eng for at lege.

Jeg gik aldrig med andet fodtøj end jydetræsko med spidse snuder, og det var svært at holde balancen i dem, men jeg blev en mester i at glide på isen i mine træsko, mens de fleste andre drenge havde gummistøvler og kunne spænde skøjter på.

Jeg gik i lange hjemmestrikkede strømper, der blev holdt oppe af strømpeelastik fra et livstykke, og det kunne godt være temmelig koldt at gå i skole i den mundering, for der ville altid være et stykke med bart. Kun når det var meget koldt, og der lå højt med sne, fik jeg en form for overtræksbukser på, men det ville jeg nødig, for mine skolekammerater drillede mig.

Jeg ejede ikke et par gummistøvler, før jeg fyldte 13 år, for da fik jeg et par i julegave. De skulle naturligvis prøves på isen på den tilfrosne eng 1. juledag, men da det ikke havde frosset særlig længe, gik jeg gennem isen og stod pludselig i vand til livet. Slukøret traskede jeg hjem, våd som en druknet mus, og da min bedstemor så mig, ventede jeg, der ville vanke øretæver. Men det gjorde der ikke, for det var jo jul, men jeg blev straks beordret i seng med besked om, at jeg ikke skulle vise mig i stuen, før der blev kaldt på mig. Det var midt på formiddagen, og hele dagen gik, før jeg fik lov til at komme op og få lidt tøj på og lidt mad.

Men det varede kun kort tid, før jeg blev beordret i seng, for mine bedsteforældre skulle have julegilde, og som straf blev jeg udelukket fra at være med, selv om der kom børn i min alder.

Min sengetid var som regel omkring klokken otte om aftenen, men når der kom kortspillegæster, blev jeg beordret i seng lige efter spisetid, så der var fred og ro.

Ofte kom karlene fra nabogårdene for at spille kort, og så blev der spillet hjerterfri eller en sjælden gang mausel med loft, og det fik jeg lov til at kigge på, mens jeg lyttede med stor interesse til det ofte lidt saftige sprog, de unge mennesker brugte. Ind imellem fortalte de historier, som jeg ofte ikke fattede noget af, men de grinede meget og skelede til mig, så det har sikkert været noget sjofelt.

Jeg stjal

Slik var for mig en by i Rusland, for jeg fik aldrig lommepege som mindre, og jeg kom meget sjældent til Aakirkeby, men det hændte dog en gang imellem, da jeg blev større, at jeg fik lov til at køre med, når der skulle handles ind hos købmand Niels Hansen.

Det kunne godt friste en dreng fra landet, når der stod en æske med tyggegummi på disken lige for næsen af ham, og købmanden var gået ned i kælderen for at hente varer. Så da jeg var jeg i butikken, fristede det så meget, at jeg snuppede en pakke med fire stykker tyggegummi. Da jeg fik varerne, skyndte jeg mig ud af forretningen, men jeg havde det ikke godt, for hele tiden følte jeg, at alle mennesker så på mig og kunne se, at jeg var en tyv. Men da jeg ikke havde smagt tyggegummi før, ville jeg ikke smide det væk.

Vel hjemme gemte jeg mit tyggegummi, og når jeg kunne få lejlighed til det, gik jeg ud i marken og tyggede og tyggede og tyggede til det overhovedet ikke var antydning af smag tilbage, for jeg skulle have så meget ud af det som vel muligt.

Der gik lang tid, før jeg kørte med til byen igen, for jeg var helt overbevist om, at købmanden var klar over, at jeg havde stjålet tyggegummi fra ham, og at han kun ventede på at straffe mig.

Helt uden slik voksede jeg dog ikke op, for jeg blev ofte sendt op til Myragremøllen for at købe rugbrød, og den tur gik jeg med lette fjed, for så vidste jeg, at jeg fik et helt kræmmerhus med bolsjer gratis med mig hjem af den rare møller dame. Men der blev rigtignok sparet på de herlige bolsjer, for de skulle gerne holde til næste gang, jeg blev sendt af sted efter brød.